

---

# Film İncelemesi: Little Man Tate Filmi'nin Üstün Yetenekliler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Üstün Zekâlılar Eğitimi ve  
Yaratıcılık Dergisi, 3(1), 61-65  
Nisan 2016  
<http://jgedc.org>



ÜZEYAD

© Genç Bilge Yayıncılık  
<http://gencbilgeyayincilik.com>



**Merve TOPAL<sup>1</sup> & Hasan Said TORTOP<sup>2</sup>**

**Makale Alış:** 11 Şubat 2016

**Makale Kabul:** 07 Mart 2016

## **Öz**

Bu çalışmada, üstün yeteneklilik olgusunun ve üstün yetenekliler eğitiminin daha iyi anlaşılması için yayınlanan Little Man Tate filminin incelenmesi amaçlanmıştır. Film, üstün yetenekli bir çocuğun gelişimini, düşünme yapısını ve yaşadığı sorunların daha iyi anlaşılması açısından önemli bilgiler içermektedir. Bu makalede filmin içerisinde geçen bu durumlar tek tek ele alınmıştır. Alan yazındaki bilimsel bulgular ile tartışılmıştır.

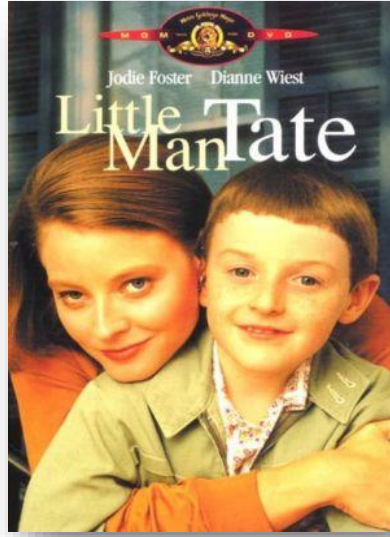
## **Anahtar kelimeler**

üstün yeteneklilerin eğitimi, Little Man Tate filmi

---

<sup>1</sup> ÜYÜKEP Mentörü, Bülent Ecevit Üniversite Özel Eğitim Hizmetleri Uygulama ve Araştırma Merkezi, Zonguldak, Türkiye, E-mail: uyukepmentor@gmail.com

<sup>2</sup> Bülent Ecevit Üniversitesi Özel Eğitim Hizmetleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü, Zonguldak, Türkiye, hasansaid@yahoo.com



**Yayın Yılı:** 1991-ABD

**Yönetmen:** Jodie Foster

**Senaryo:** Scott Frank

**Oyuncular:** Jodie Foster, Adam Hann-Byrd, Dianne Wiest, Harry Connick Jr., Debi Mazar, David Hyde Pierce

### Filmin Özeti

Filmin başrol oyuncusu Fred, çok küçük yaşlarda olağanüstü bir çocuk olduğunu belli etmektedir. Annesi Dede tek başına büyütmede olduğu çocuğunun bir dahi olduğunu keşfeder. Annesiyle bile ortak bir yanı olmayan Fred'in sahip olduğu zayıf sosyal ilişkileri onu yalnızlığa sürükler. Fred'in üstün özelliklerini keşfeden bir psikolog onun eğitimi için çalışmalara başlar. Anne Dede, başlangıçta bu duruma olumlu bakmasa da Fred'in normal bir çocukluk geçiremeyeceğini anlayıp çocuğunun eğitimiyle psikolog Jane'nin ilgilenmesine izin verir. Bu süreç içerisinde Fred, matematik olimpiyatlarına, televizyon programlarına katılır ve üniversite de eğitim görmeye başlar. Jane, Dede'nin aksine Fred'in bir çocuk olduğunu unutarak onun sadece akademik gelişmesine yönelir. Bu durumdan başta zevk alan Fred daha sonra bilgiyi ve sevgiyi birlikte istediğinin farkına varır. İki uç durumun anlatıldığı bu film bizlere, üstün yetenekli çocukların olgun olduğunu fakat yine de bir yanlarının çocuk olduğunu anlatmaya çalışmaktadır.

### Filmin Eğitimsel Açıdan İncelenmesi

Üstün yetenekli çocukların güçlü hafızalarının olması durumu bu alanda çalışanlar tarafından açıklanmaktadır. Fred'in filmin başında kullandığı “*Dünyaya geldiğim anı hatırlayabiliyorum.*” ifadesi çok küçük yaşlarına ait anılarını hatırlayabildiğini göstermektedir. Bu durumu gösteren bir farkındalık ile başlanması üstün yeteneklilik olgusunun anlaşılması açısından iyi bir giriş olduğu söylenebilir.

Erken okuryazarlık becerilerinin üstün yetenekli çocuklarda gelişmesi ve bunun göstergelerinin ortaya çıkması ebeveynleri oldukça şaşırtmaktadır. Filmde de *Fred'in bir gün annesiyle beraber yemek yerken tabağın altındaki yazıyı okuması çok küçük yaşında ve kendi kendine okumayı öğrendiğini açıklamaktadır.* Annesinin tepkisi tüm özel eğitim gereksinimli çocuğa sahip olduğunu öğrenen ailelerde olduğu gibi öncelikle bir şaşırma (şok) durumudur (özel eğitim gereksinimli olan bir çocuğa sahip olduğunu öğrenen aileler şok, inkar, suçlama, kabul gibi aşamalardan geçerler (Diken, 2010). Üstün yeteneklilik olgusunun güzel yanları olduğu gibi zor yanlarının olduğunu da Fred'in annesi büyüdükçe farkına varacaktır. Bu durumu kabullenmeme aşamasının ve çocuğunun *normal bir çocuk* olduğu şeklinde kendisine telkinlerinin yanlış olduğu film boyunca irdelenmektedir. Okulda arkadaşının olmaması ve diğer normal çocuklara özenmesi Fred'in yalnızlık durumunu göstermektedir. Ayrıca kimsenin gelmeyeceğini bildiği için doğum günü partisi yapmak istememekte ve annesinin ısrarı üzerine hazırladıkları partiye de kimse gelmemektedir. Bu durumlar Fred'in sosyal ilişkilerinde sorun yaşadığının bir göstergesi olarak filmde sunulmuştur. Üstün yetenekli çocuklarda yalnızlık olgusu onların mutsuzluklarının kaynağı olarak aileler tarafından görülmektedir (Reoper, 2007; David, 2013). Filmde bu yönleri ile mücadele edilmesi gerektiği fikri vurgulanmaktadır. Üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili bir kurum kuran Jane'in yaşantısının Fred tarafından sorgulanması, Fred'in ileride nasıl bir ferd (birey) olması gerektiği ile ilgili fikir geliştirmesinde önemli bir etken olarak sunulmuştur.

Filmde Fred'e nasıl bir eğitimsel strateji sunulması gerektiği ile ilgili örnekler de gösterilmektedir. Bunlardan biri öğretmenin Fred için sınıf atlaması gerektiğini söylemesi (hızlandırma) onun akademik olarak diğer çocuklardan ileride olması nedeniyle öğretimsel içeriğin daha önce sunulması şeklinde bir uygulamadır. Bunun yanında yazın üniversite düzeyinde fizik eğitimi alması da (zenginleştirme) yine üstün yetenekli çocukların eğitiminde sunulabilecek bir uygulamadır. Yine matematik olimpiyatları da zenginleştirme stratejisi içerisinde sunulabilecek bir öğretimsel uygulamadır. Zenginleştirme, eğitimsel içeriğin üstün yetenekli öğrenciler için genişletilmiş ve derinleştirilmiş bir şekilde, eğitimsel çeşitliliğe gidilerek sunulmasıdır (Tortop, 2015a).

Üstün yetenekli çocukların birçok alanda yetenekli olma durumu da gösterebilir. Filmde Fred'in müzik dersinde bir bestenin notalarını tersten okuyarak piyano çalabilmesi sanatsal yeteneğinin üstünlüğünü göstermektedir. Ayrıca şiir yazma ve resim yapma gibi alanlarda da üstün yeteneğe sahiptir. Bunun yanında matematik ve kuantum fizikte de yani akademik yeteneğe de sahip olduğu görülmektedir. Ancak bu durum sadece üstün zekâlılık olgusunun göstergesidir. Televizyon programında da üstün zekâlı çocuklara sunulan “ne olmayı düşünüyorsunuz” sorusu filmde Fred'in sorunlu durumlarının (sosyal-duygusal gelişimi) önceliklenmesinin gerektiği vurgusunun öne çıkması nedeniyle yanlış bir yaklaşım gibi sunulmuştur. Ancak, tüm üstün yetenekliler eğitim modellerinde, programlarına ve farklılaştırma stratejisinin kullanımında üstün yetenekli öğrencinin ilgi alanlarının belirlenmesi gerekmektedir (Tortop, 2015a). Örneğin ülkemizde de akademik alanda üstün yetenekli öğrencilerin yetiştirilmesi için geliştirilen ÜYÜKEP adlı programda da alanların belirlenmesi aşaması, üstün yetenekli öğrencilerin hedeflerini belirlemek ve o alanda üstün yeteneğin ortaya çıkışının sağlanması açısından yapılandırılmıştır (Tortop, 2015b).

Filmde Fred'in midesinde ülser olduğu ve midesinin çok hassas olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak annesinin yorumu şu şekildedir: “Dünyayı ve beni çok fazla düşünüyor.” Bu ise Fred'in etrafında olanlar konusunda ne kadar hassas olduğunu göstermektedir. Ayrıca filmin içinde Fred'in duygusal olma durumu hakkında diyaloglar yer almaktadır. “Toprak ana eriyor” yazısını göremek hüznlenmesi durumu da bunu göstermektedir. Üstün yetenekli bireylerin ahlaki gelişimlerinde aşırıuyarılabilirlik alanları kavramını ortaya atan Dabrowski, bu yönlerinin kişilik gelişimlerinde beş düzeyli bir seyir izlediğini Olumlu Çözüm Kuramı'nda ortaya koymaktadır (Tortop, 2015a).

Fred, matematik ile ilgili kitaplar okumaktan çok hoşlanmakta ve bilimsel konularda konuşmayı sevmektedir. Fred'in, gitmiş olduğu yarışmada oldukça zor problemleri yaparak matematik dâhisini bile geçmesi, onun matematik alanında olağanüstü yeteneğe sahip olduğunu göstermektedir. Fred, kendisine ideal şahsiyet koyma arayışı içerisindedir. Fred annesinin ciddiyetsiz davranışları karşısında ve yaşına göre oldukça olgun davranmaktadır. Annesinin kola içmesi, düzensizliğine Fred katlanmakta ve onun arkadaşı olma durumunu olgunlukla sürdürmektedir. Fred'in annesi gözünde “Çakal” tabiri ile sadece kendini düşünen, bencil, menfaatini bilen basit bir insan tipidir. Üstün yetenekli bireylerde bu şekilde ideal kişilik oluşturma, ahlaki gelişim gösterme arayışı görülmektedir. Bu durumlarının aileler ve eğitimciler tarafından farkına varılarak yetenek gelişiminde model olabilecek insanlarla karşılaştırılması sağlanmalıdır (Tortop, 2015b).

Üstün yetenekli çocuklarda görülen kendinden büyük yaşlardaki kişilerle arkadaşlık etmek istemeleri durumu filmde işlenmiştir. Filmde sadece büyük yaşta olan birisiyle arkadaşlık etmesi değil, “normal” biri gibi gözükken yani gezen, dolaşan, hayatının tadını çıkaran, sosyal bir figür olarak sunulmuştur. Bu durumun filmin “normalleşme” kurgusu içerisinde verilen bir örnek durumdur. Mentörlük uygulaması üstün yetenekli öğrencilerin bu yöndeki isteğini olumluya çevirmektedir. Filmde de matematik dâhisi çocuk Fred’e bir çeşit mentörlük yapmaktadır (Big Brother, Big Sister gibi). Mentörlük stratejisi yine ülkemizdeki ÜYÜKEP adlı programda ortaya konulan temel eğitimsel yaklaşımlardan biridir (Tortop, 2015b).

Genel olarak Little Man Tate filmi üstün yeteneklilik olgusunun anlaşılması ve yaşanabilecek sorunların farkına varılması açısından aileler ve eğitimciler için önerilebilecek bir filmidir.

### **Kaynaklar**

Diken, İ.H. (2015). Özel Eğitim (Ed) (11.Baskı), *Aile Eğitimi* (Özen, A). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Tortop, H.S. (2015a). Üstün zekâlılar eğitiminde farklılaştırılmış öğretim müfredat farklılaştırma modelleri. Düzce: Genç Bilge Yayıncılık

Tortop, H.S. (2015b). Üstün yetenekliler üniversite köprüsü eğitim programı ÜYÜKEP modeli. Düzce: Genç Bilge Yayıncılık

Roeper, A. (2007). The “I” of the beholder: A guided journey to the essence of the child. Scottsdale, AZ: Great Potential Press.



